

Biuletyn Polonistyczny

28.05.2020

Historia literatury

Marcin Bielski. Kronika, to jest historia świata

Autor/Redaktor: Dorota Aniela Kozaryn, Dariusz Andrzej Śnieżko

Wydawnictwo: Uniwersytet Szczeciński

ISBN: 978-83-7972-305-8

Najnowsze opracowanie *Kroniki* Marcina Bielskiego jest niezwykłym wydarzeniem edytorskim istotnym nie tylko dla badaczy szesnastowiecznej literatury polskiej, historyków historiografii, studentów filologii polskiej i historii, ale także przedstawicieli kulturoznawstwa oraz antropologii.

Kronika, to jest historia świata Marcina Bielskiego (wyd. 1551, 1554, 1564) reprezentuje popularny w średniowieczu, a w epokach późniejszych nadal żywotny gatunek historii uniwersalnej, w encyklopedycznej odmianie *imago mundi*, otwartej m. in. na wiadomości obyczajowe i geograficzne. Na gruncie rodzimym dzieło Bielskiego okazało się przedsięwzięciem pionierskim: jako pierwsza polskojęzyczna kronika drukowana, jako pierwsza rodzima historia powszechna, uprzystępniająca czytelnikowi bogatą tradycję historiografii europejskiej (głównie łacińskiej), jako pierwsze obszerne powiadomienie o Nowym Świecie, jako pierwsza narracja historyczna o wyraźnym protestanckim profilu religijnym (wciągnięta na indeks ksiąg zakazanych w 1604 r.). Zarazem księga ta z jednej strony odzwierciedlała, z drugiej zaś niewątpliwie kształtowała popularne renesansowe widzenie świata, pozostając ważnym źródłem informacji jeszcze w XVII i XVIII w. Jest to jej wartość nieprzedawniona także w dobie współczesnej, jako świadectwa dawnej mentalności i wiedzy potocznej.

Spis treści

TOM 1

Wstęp wydawców - 7

Bibliografia - 43

Wykaz skrótów - 49

Księgi pierwsze *Kroniki* wszytkiego świata - 55

TOM 2

Księgi wtóre *Kroniki* świata wszytkiego - 7

Księgi trzecie Kroniki świata: Jana Szlejdana o stanowieniu Kościoła krześcijańskiego i rzeczypospolitej za czasu cesarza Karla Piątego z domu rakuskiego, tak w Niemczech, Francyi, Anglii, w Węgrzech, jako i we Włoszech, krótszym wypisaniem - 189

Księgi czwarte Kroniki świata wszytkiego: o Turczach i o Skanderbegu - 343

Księgi piąte Kroniki wszytkiego świata: o kosmografii, to jest o rozmierzeniu ziemi - 407

Księgi szóste Kroniki wszytkiego świata: o węgierskim królestwie kronika krótko zebrana wszytkich królów ich - 527

Księgi siódme Kroniki świata wszytkiego: o czeskim królestwie kronika - 593

TOM 3

Księgi ósme Kroniki wszytkiego świata: o polskim królestwie kronika - 7

Księgi dziewięte Kroniki wszytkiego świata: o narodzie moskiewskim albo ruskim według wypisania Zygmunta a Herberstyna, który tam trzykroć jeździł w poselstwie od cesarzy krześcijańskich - 305

Księgi dziesiąte Kroniki wszytkiego świata: o wyspach morskich nowo nalezionych, które mogą być rzeczony Świat Nowy, iż nie były znajome nigdy starym ludziom, żeglarzom, kupcom albo też i astronomom, tak na wschód słońca, jako i na zachód, na północy, także na południe, przez męża na wodzie sprawne a biegłe w gwiazdarskich naukach, którzy byli: napierwej Krysztof Kolumbus, Pinzonus, Aloizyus, Petrus Alonsus, Kadamustus, Amerykus Wespucyjus, Ludowikus Wartomannus, Portugalczycy, Luzytani i drudzy. Też o Kalekucie, wielkim porcie na wschód słońca, i o innych krainach w Indyji - 359

Marcin Bielski łaskawemu czytelnikowi - 447

Lectori candido Andreas Tricesius / Andrzej Trzeciecki do życzliwego czytelnika - 447

Andrzej Ciesielski łaskawemu czytelnikowi - 449

Słownik wyrazów dawnych - 451

Wykaz nazw geograficznych - 499

Rok publikacji: 2019

Strony: 1724

Linki:

- <http://wydawnictwo.univ.szczecin.pl/marcin-bielski-kronika-to-jest-historija-swiata-tom-12-i-3-p-694.html#atrybuty>

Słowa kluczowe: edycja, kronika